

**ВПРОВАДЖЕННЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПРОЦЕС
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ****IMPLEMENTATION OF ENGLISH LANGUAGE LEARNING IN THE PROFESSIONAL
DEVELOPMENT PROCESS OF CIVIL SERVANTS**

**Підберезних І.С., д.ю.н., професор, професор кафедри історії
Чорноморський національний університет імені Петра Могили**

**Курило І.В., д.ю.н., професор,
головний науковий співробітник відділу проблем публічного права
Науково-дослідний інститут публічного права**

**Дручек О.В., к.ю.н., доцент,
професорка кафедри правового забезпечення та правоохоронної діяльності
факультету забезпечення державної безпеки
Київський інститут Національної гвардії України**

В статті доведено, що попит на знання англійської мови стрімко зростає у всьому світі, оскільки ця мова міцно закріпилася як домінуюча у всіх ключових сферах суспільного життя – від економіки та політики до науки, освіти та культури. Англійська мова є однією з робочих мов Європейського Союзу та Ради Європи, що підкреслює її важливість як інструменту міжнародного спілкування та співпраці. У сучасному світі, де глобалізація створює дедалі тісніші зв'язки між державами, володіння англійською мовою стає не просто перевагою, а необхідністю. Більшість національних урядів у Європі під час призначення державних службовців вимагають володіння офіційною (державною чи національною) мовою. Така практика відображає політику багатомовності та мультикультуралізму, яку просуває Європейський Союз. Водночас дедалі більше уваги приділяється необхідності знання англійської мови як другого обов'язкового інструменту для ефективної роботи в міжнародному середовищі. Для України, яка нині стикається з екзистенціальними викликами тривалої військової агресії, здатність державних службовців ефективно володіти англійською мовою стає критично важливою складовою. Вирішення чого не лише сприяє зміцненню дипломатичних та економічних зв'язків, але й є передумовою для успішного впровадження реформ, зокрема у сферах оборони, освіти та правосуддя. У статті розглядаються актуальні вимоги до володіння англійською мовою у системах державної служби європейських країн, а також детально аналізуються спроби покращити цей рівень серед українських службовців. Дослідження вказує, що Уряд України активно впроваджує комплексні заходи для підвищення рівня володіння англійською мовою. Зокрема, це: співпраця з національними та міжнародними організаціями для обміну досвідом; організація семінарів та курсів підвищення кваліфікації англійською мовою; впровадження сучасних платформ самостійного навчання; створення спеціалізованих програм для службовців різних рівнів; надання грантів та інших мотиваційних інструментів для вдосконалення мовних навичок.

Ключові слова: адміністративні послуги, верховенство права, виконавча діяльність, глобалізація, громадянське суспільство, державна мова, державний службовець, євроінтеграція, ідентичність, мовна політика, наука, нормативне врегулювання, освіта, переконання та примус, публічно-правові відносини, публічне адміністрування, розпорядча діяльність.

The article demonstrates that the demand for English language proficiency is rapidly growing worldwide, as this language has firmly established itself as dominant in all key areas of public life—ranging from the economy and politics to science, education, and culture. English is one of the working languages of the European Union and the Council of Europe, highlighting its importance as a tool for international communication and cooperation. In the modern world, where globalization is creating increasingly close connections between nations, proficiency in English is no longer just an advantage but a necessity. Most national governments in Europe require proficiency in the official (state or national) language when appointing public officials. This practice reflects the multilingualism and multiculturalism policies promoted by the European Union. At the same time, there is increasing attention being paid to the necessity of English as a secondary mandatory tool for effective work in an international environment. For Ukraine, which currently faces existential challenges stemming from prolonged military aggression, the ability of public officials to effectively communicate in English becomes a critically important component. Solving this issue not only strengthens diplomatic and economic ties but also serves as a prerequisite for successful implementation of reforms, particularly in the areas of defense, education, and justice. The article examines the current requirements for English proficiency in the civil service systems of European countries and provides a detailed analysis of efforts to improve this level among Ukrainian officials. Research indicates that the Government of Ukraine is actively implementing comprehensive measures to enhance English language proficiency. Specifically, these include: Collaboration with national and international organizations to exchange experiences; Organization of seminars and training courses in English; Introduction of modern platforms for self-directed learning; Development of specialized programs for officials at various levels; Provision of grants and other motivational tools to improve language skills. Furthermore, an essential aspect is raising the overall level of language culture through the integration of English into educational programs and encouraging young professionals to acquire this language early in their careers. Such an approach will help build a highly professional civil service capable of functioning effectively within the framework of European integration processes. Thus, English proficiency among Ukrainian civil servants is a key factor in ensuring their competitiveness on the international stage, enhancing the efficiency of public administration, and building an open, inclusive society. The development of this competence should become one of the strategic priorities of state policy.

Key words: administrative services, civil society, education, executive activity, globalization, identity, language policy, public administration, public-law relations, regulation, rule of law, scientific research, state language, state servant, coercion and persuasion, directive activity, European integration.

Постановка проблеми. Ефективна комунікація англійською мовою має важливе значення в сьогоденному глобалізованому управлінні, впливаючи на все, від внутрішнього адміністрування до міжнародних відносин. Значимість володіння англійською мовою для українських держслужбовців неможливо переоцінити, особливо в контексті зусиль з відновлення країни та міжнародного співробітництва під час і після війни. Оскільки Україна стика-

ється з монументальним завданням відновлення, здатність її державних службовців ефективно спілкуватися англійською мовою стає ключовим питанням. Англійська мова, будучи мовою міжнародного спілкування, відкриває безліч можливостей для міжнародної допомоги, партнерства і співробітництва, які необхідні для відновлення і розвитку країни. Навички англійської мови полегшують пряму взаємодію з глобальними структурами, включаючи міжна-

родні організації, донорів та іноземні уряди, дозволяючи українським держслужбовцям відстоювати потреби своєї країни, вести переговори про підтримку і підключатися до глобальних мереж експертних знань і ресурсів.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі доктринальних поглядів вчених, теорії адміністративного права, діючого законодавства та західних стандартів розкрити деякі питання правового забезпечення вивчення англійської мови державними службовцями.

Виклад основного матеріалу. Англійська мова визнана світовою мовою з безліччю різних варіантів, як описано в основній роботі одного з провідних світових авторитетів у галузі англійської мови Девіда Крістала «Англійська як глобальна мова» [1]. У класичній книзі автор представляє фактичний опис розвитку англійської як глобальної мови та досліджує причини та навіщо історії, поточного статусу та майбутнього потенціалу англійської як міжнародної мови спілкування. Ніколи не існувало, яка була б настільки поширеною або якою розмовляли стільки людей, як англійська. Тому немає прецедентів, які б допомогли нам побачити, що відбувається з мовою, коли вона досягає справжнього світового статусу. Баланс між конкуруючими вимогами зрозумілості та ідентичності є особливо крихким, і на нього легко можуть вплинути соціальні зміни, такі як коливання в імміграційній політиці, нові політичні альянси або зміни в тенденціях населення країни. Тому поява англійської мови зі справжньою глобальною присутністю має значення, яке виходить далеко за межі цієї конкретної мови. Можливо, англійська в твій чи інший формі назавжди опиниться на службі світової спільноти. [1, pp. 190–191].

Американський словник англійської мови Ной Вебстера нині визнано авторитетним джерелом інформації про сучасний американський варіант англійської мови. Під час Американського конституційного конвенту в 1787 році Ной Вебстер, зрозумів, що англійські словники, доступні США, неадекватні для опису періоду конституційних змін, і зайнявся справою свого життя – написанням свого американського словника англійської. У передмові до цієї роботи Вебстер пояснює: «Мова – це вираз ідей; і якщо народ однієї країни неспроможний зберегти ідентичність ідей, не може зберегти ідентичність мови. ... Але основні відмінності між народами цієї країни та всіх інших країн виникають через різні форми правління, різні закони, інститути та звичаї... Жодна людина в цій країні не буде задоволена англійськими визначеннями слів «конгрес», «сенат» та «асамблея», «суд» тощо, оскільки, хоча ці слова використовуються в Англії, у цій країні вони застосовуються для вираження ідей, які вони не виражають у тій країні [2].

Виклад основних положень. Англійська, як і португальська, французька, іспанська та голландська, спочатку стала світовою мовою через імперію. Коли європейці колонізували всі куточки світу, вони взяли свої мови із собою, і англійська стала мовою спілкування та державного управління в Індії, Південній Африці, Австралії, Сполучених Штатах, і це лише деякі з них. В даний час англійською розмовляють близько 1,5 мільярди людей у всьому світі, з яких більше мільярда використовують англійську як другу мову, і менше 400 мільйонів говорять нею як своєю рідною мовою.

Після Другої світової війни постімперські європейські держави створили спільний простір, який пізніше переріс у ЄС. Спочатку голландська, французька, німецька та італійська мови були визначені як робочі мови в ЄС, але коли в 1973 році приєдналася Великобританія, англійська мова стала офіційною мовою і поступово стала більш домінуючим у міру зростання її впливу. Після виходу Великобританії з Європейського союзу англійська мова залишається однією з робочих мов поряд із французькою та німецькою. Багатомовність є важливою частиною мовної політики

ЄС, і статус англійської мови має особливе значення в цій галузі політики як однієї з офіційних та робочих мов ЄС [3, pp. 293–308].

Використання англійської мови зросло з приєднанням Швеції, Фінляндії та Австрії у 1995 році. В інших країнах англійська замінила російську як другу мову, що викладається в школах, а коли ЄС відкрив свої двері для країн Східної Європи в 2004 і 2007 роках, роль англійської мови посилилася, оскільки вона була просто загальною мовою, що найчастіше використовується.

Існували великі дебати про те, яку мову слід використовувати в інститутах ЄС. Але мови – це екосистеми, які розвиваються і змінюються природним чином у контекстах, де люди взаємодіють один з одним, і важко переконати громадян говорити один з одним мовою, з якою вони не знайомі, коли вони говорять мовою, яка дозволяє їм ефективно спілкуватися. Деякі посадовці пропонували використовувати стародавні або штучно створені мови, такі як латина або есперанто. Але мови розвиваються у спільнотах і дозволяють членам цих спільнот будувати відносини та обмінюватися ідеями. Есперанто не зміг стати світовою мовою, в основному тому, що не було носіїв мови та культури, що стоїть за мовою, тому він був відомий лише тим, хто був зацікавлений у відвідуванні симпозіумів для його обговорення.

Наразі, 24 мови рівноправно використовуються та визнані офіційними мовами Європейського Союзу. Англійська, французька та німецька мають вищий статус «процедурних» мов Європейської комісії (тоді як Європейський парламент приймає всі офіційні мови як робочі мови).

Французи часто обурювалися видатним становищем англійської мови в ЄС, де вона розглядалася як лінгва франка, мова яка є засобом міжетнічного спілкування, на відміну від французької, яка була справжньою офіційною мовою ЄС.

У 2021 році французький депутат Жюльєн Обер запропонував у Національній асамблеї зробити французьку мову єдиною робочою мовою в ЄС, але його пропозиція не віталася носіями інших мов, деякі з яких припустили, що англійська – найкращий вибір, оскільки вона стала нейтральною мовою, яка більше не є мовою жодної з великих держав-членів, і, незважаючи на зусилля французького головування в Раді в 2022 році, англійська залишається однією з робочих мов.

Німецький Бундестаг неодноразово закликав надати німецькій мові рівне положення в Європейській Комісії поряд з французькою та англійською, а використання німецької мови в інститутах ЄС зросло, як і кількість людей, які вивчають німецьку мову по всій Європі.

Французька та німецька, безперечно, вивчатимуться більше в інших країнах ЄС у майбутньому, але якщо будь-яка з них стане єдиною робочою мовою в інститутах ЄС, це створить політичну проблему, схожу на ту, коли англійська мова розглядалася як домінуюча культура, що була вирішена виходом Великобританії із Союзу.

Найважливіший фактор успіху – це розуміння того, що потрібне довгострокове зобов'язання для успішного навчання. Немає швидкого рішення, якщо потрібно досягти справжнього прогресу у вивченні англійської мови. Країни, які досягли найбільшого успіху, це ті, де різні міністерства та відомства взяли на себе реальні зобов'язання щодо вивчення англійської мови своїх державних службовців протягом багатьох років.

Функціонування англійської як мови міжнародного спілкування в Україні врегульоване на державному рівні. Президент України Володимир Зеленський підписав Закон України «Про застосування англійської мови в Україні», який офіційно закріплює англійську мову як одну з мов міжнародного спілкування в країні [4]. На основі рішення Уряду Великої Британії в Україні стартувала програма

Британського Євроатлантичного Мовного Тренінгу, розробленого у відповідь на українську ініціативу Future Perfect, яка надаватиме підтримку українським державним службовцям у вдосконаленні їхніх навичок володіння англійською мовою, що є життєво важливим для євроатлантичної інтеграції України [5].

Встановлення необхідного стандарту володіння розмовною англійською мовою залежатиме від типу громадської ролі. Органи державної влади матимуть враховувати фактори необхідні для ефективної роботи: тема, частота та тривалість розмовної взаємодії; комунікація включатиме словниковий запас спеціаліста; значення усної взаємодії для надання послуг тощо. Соціальні зміни неминучі. Мова динамічна і на розвиток ключових навичок для застосування англійської мови матиме вплив розробка

ефективної політики, навички міжнародних переговорів, спічрайтинг, лідерство та цифрові комунікації.

Висновки. Мова є ключовою частиною нашої ідентичності, вона визначає, хто ми є, і закріплює нашу культуру та світогляд, але вона також є інструментом для створення спільного світогляду. Там, де мова нав'язується проти волі народу та асоціюється з владою та пригніченням, вона може викликати обурення, але там, де це мова на вибір співтовариства, вона може створити почуття приналежності. Тому, звертаючись до євроанглійської мови в ЄС, країни – члени ЄС зможуть консолідувати свою спільну ідентичність, одночасно створюючи новий європейський різновид англійської мови, необхідний для відображення культури та інститутів і органів Європейського Союзу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. David Crystal. English as a global language. Cambridge University Press. 2003. 229 p. 2023. URL: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/nation_branding/English_As_A_Global_Language_-_David_Crystal.pdf
2. Noah Webster's. American Dictionary of the English Language. 1828. 2023. URL: <https://webstersdictionary1828.com/>
3. Neriman Hocaoglu Bahadır. The official language status of English within the EU institutions after Brexit. *Eastern Journal of European Studies*. 2020. August. 11(1). P. 293-308. URL: https://www.researchgate.net/publication/343432037_The_official_language_status_of_English_within_the_EU_institutions_after_Brexit
4. Про застосування англійської мови в Україні: Закон України від 04.06.2024 р. № 3760-IX. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>
5. Українські держслужбовці підвищують рівень володіння англійською мовою за підтримки Великої Британії. 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrainski-derzhsluzhbovtsi-pidvyshchat-riven-volodinnia-anhliiskoiu-movoju-za-pidtrymky-velykoi-brytanii>